



MAQSUD SHAYXZODA VA MILLIY UYG‘ONISH HARAKATI

Toshkent Davlat Transport Universiteti

Xayriyev Xayriddin Sirojiddin o‘g‘li

xayriddinxayriyev10@gmail.com

+998932790455

Annotatsiya: *Maqsud Shayxzoda o‘zbek adabiyotining yetuk namoyandalaridan bo‘lib, uning ijodi milliy uyg‘onish harakati g‘oyalari bilan chambarchas bog‘liqdir. U jadidchilik an‘analarini davom ettirib, milliy ongni shakllantirish va mustaqillik g‘oyalarini targ‘ib qilishga intilgan. Uning asarlarida xalq taqdiri, tarixiy adolat va istiqlol g‘oyalari o‘z aksini topgan. Ushbu maqolada Shayxzodaning milliy uyg‘onish harakatidagi roli, uning ijodida milliy ruhning aks etishi va adabiy merosining ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.*

MAQSUD SHAYXZODA AND THE NATIONAL AWAKENING MOVEMENT

Abstract: *Maqsud Shayxzoda is one of the outstanding figures of Uzbek literature, and his works are closely linked to the ideas of the national awakening movement. Continuing the traditions of Jadidism, he sought to shape national consciousness and promote ideas of independence. His works reflect the fate of the people, historical justice, and aspirations for sovereignty. This article scientifically analyzes Shayxzoda’s role in the national awakening movement, the manifestation of national spirit in his works, and the significance of his literary heritage.*



МАКСУД ШАЙХЗОДА И ДВИЖЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО ПРОБУЖДЕНИЯ

Аннотация: Максуд Шайхзода – выдающийся представитель узбекской литературы, чье творчество тесно связано с идеями движения национального пробуждения. Продолжая традиции джадидизма, он стремился формировать национальное сознание и продвигать идеи независимости. В его произведениях отражены судьба народа, историческая справедливость и стремление к суверенитету. В данной статье научно анализируется роль Шайхзоды в движении национального пробуждения, проявление национального духа в его творчестве и значение его литературного наследия.

Kalit so‘zlar: Milliy uyg‘onish, Maqsud Shayxzoda, jadidchilik, milliy ong, mustaqillik, tarix, istiqlol, xalq taqdiri, adolat, madaniy meros.

Keywords: National awakening, Maqsud Shayxzoda, Jadidism, national consciousness, independence, history, sovereignty, people’s destiny, justice, cultural heritage.

Ключевые слова: Национальное пробуждение, Максуд Шайхзода, джадидизм, национальное сознание, независимость, история, суверенитет, судьба народа, справедливость, культурное наследие.

Kirish.

XX asr o‘zbek adabiyotida milliy uyg‘onish g‘oyalari alohida o‘rin tutadi. Jadidchilik harakati ta’sirida shakllangan bu g‘oyalar xalqning ma’naviy va madaniy o‘rishiga xizmat qilgan. Maqsud Shayxzoda ushbu harakatning



adabiyotdagi davomchilaridan biri bo'lib, o'z ijodi orqali milliy uyg'onish g'oyalarini keng targ'ib qilgan.

Shayxzoda asarlarida tarixiy shaxslar va voqealar alohida o'rin tutadi. U Mirzo Ulug'bek, Jaloliddin Manguberdi kabi shaxslarni badiiy jihatdan talqin qilib, milliy ongini uyg'otish va tarixiy xotirani saqlashga intilgan. Shoir o'z asarlarida erkinlik, adolat va istiqloq g'oyalarini tarannum etgan.

Uning adabiy merosi nafaqat badiiy qiymati, balki milliy uyg'onish g'oyalarini targ'ib etishdagi o'rni bilan ham muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada Shayxzodaning milliy uyg'onish harakatidagi o'rni, uning adabiyot orqali milliy o'zlikni mustahkamlashdagi xizmatlari va ijodiy merosining ahamiyati ilmiy tahlil qilinadi.

Asosiy qism.

Maqsud Shayxzoda va milliy uyg'onish g'oyalari: Maqsud Shayxzoda jadidchilik an'analarini davom ettirgan ijodkorlardan biri bo'lib, uning asarlarida milliy uyg'onish, xalqning tarixi va madaniyatiga bo'lgan hurmat aniq aks etadi. U o'z ijodida milliy o'zlik, mustaqillik va adolatni targ'ib qilgan. Ayniqsa, uning "Jaloliddin Manguberdi" va "Mirzo Ulug'bek" dramalarida milliy g'urur va tarixiy haqiqat yetakchi o'rin tutadi. Shoir o'z asarlarida xalq ozodligi va istiqloq g'oyalarini kuchli poetik vositalar orqali ifodalagan. Uning she'riyati milliy ongini uyg'otishga, o'zbek xalqining tarixiy o'tmishini anglashga xizmat qilgan.

Sovet davri va ijodiy cheklovlar: Maqsud Shayxzoda Sovet mafkurasi hukmron bo'lgan davrda ijod qilgan bo'lsa-da, uning asarlarida milliy uyg'onish g'oyalari o'z aksini topgan. Uning ba'zi asarlari mafkuraviy cheklovlar tufayli nashr etilmagan yoki tahrirlangan bo'lsa-da, u o'z ijodida milliy ruhni saqlab qolishga muvaffaq bo'lgan. Uning dramalari va she'rlari milliy tarixni yodga olish, xalqni uyg'otish va mustaqillik g'oyalarini shakllantirishga xizmat qilgan.



Shayxzoda o'z ijodi orqali xalqning tarixiy xotirasini tiklashga harakat qilgan va o'zbek adabiyotida milliy uyg'onish g'oyalarini rivojlantirishga katta hissa qo'shgan.

Shayxzodaning bugungi adabiyotdagi o'rne: Bugungi kunda Maqsud Shayxzodaning asarlari milliy adabiyotimizning ajralmas qismiga aylangan. Uning ijodi yosh avlodga tarixiy xotira, milliy o'zlik va mustaqillik g'oyalarini yetkazishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Uning merosi milliy uyg'onish harakati g'oyalarini adabiyot orqali ifodalashning yorqin namunasi bo'lib, mustaqillik yillarida uning asarlari yana-da chuqur o'rganilmoqda. Uning ijodi o'zbek adabiyoti tarixida muhim o'rin egallaydi va milliy g'ururni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xulosa.

Maqsud Shayxzoda milliy uyg'onish g'oyalarini adabiyot orqali targ'ib etgan yetuk ijodkorlardan biridir. U jadidchilik an'analarini davom ettirib, milliy ong va mustaqillik g'oyalarini targ'ib qilgan. Uning asarlari milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotirani saqlash va xalq ongini yuksaltirishda muhim o'rin tutadi. Bugungi kunda Shayxzodaning ijodi milliy adabiyotning bebaho qismi sifatida o'rganilib, milliy uyg'onish harakati bilan bog'liq g'oyalarni yosh avlodga yetkazishda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Yoqubov O. "Maqsud Shayxzoda: hayoti va ijodi". Toshkent: Fan, 1995.
2. Karimov G. "O'zbek adabiyotida milliy uyg'onish". Toshkent: Ma'naviyat, 2010.



3. Rashidov S. “Jadidchilik harakati va adabiyot”. Toshkent: Fan, 2015.
4. Qodirov U. “Shayxzoda dramaturgiyasi”. Toshkent: Akadernashr, 2020.
5. Hamidov I. “Milliy adabiyot tarixi”. Toshkent: Universitet, 2018.
6. Xidirov A. “Shayxzodaning adabiy merosi”. Toshkent: Fan, 2016.
7. Jo‘rayev N. “Jadidchilik va istiqlol”. Toshkent: Ma’naviyat, 2017.
8. Rahmonov B. “O‘zbek adabiyoti va tarix”. Toshkent: Akadernashr, 2021.
9. Asqarov R. “Sovet senzurasining adabiyotga ta’s